

Fimmtudaginn 21. desember 1989.

Nr. 69/1989. **Skúli J. Pálmason**

(sjálfur)

gegn

Tollstjóraembættinu í Reykjavík

(Kjartan Ragnars hrl.).

Opinber gjöld. Endurgreiðsla. Vextir.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Guðrún Erlendsdóttir, Benedikt Blöndal og Haraldur Henrysson.

Áfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 7. mars 1989. Hann gerir þær dómkröfur, að stefndi verði dæmdur til að greiða sér 8.928,00 krónur með ársvöxtum svo sem hér segir: 33,6% frá 6. október 1988 til 1. nóvember s.á., 27,6% frá þeim degi til 1. desember s.á., 24% frá þeim degi til 1. janúar 1989, 21,6% frá þeim degi til 1. mars s.á., 24% frá þeim degi til 1. apríl s.á., 33,6% frá þeim degi til 1. maí s.á., 38,4% frá þeim degi til 1. júní s.á., 42% frá þeim degi til 1. júlí s.á., 45,6% frá þeim degi til 1. september s.á., 40,8% frá þeim degi til 1. október s.á., en með 38,4% frá þeim degi til greiðsludags, þó þannig, að vextir breytist til lækkunar eða hækkunar samkvæmt ákvörðunum Seðlabanka Íslands á greiðslutíma skuldarinnar, auk vaxtauppfærslu á tólf mánaða fresti. Þá krefst áfrýjandi málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar úr hendi áfrýjanda fyrir Hæstarétti.

Samkvæmt 2. mgr. 3. gr. laga nr. 14/1965, um launaskatt, skal greiða dráttarvexti af vangreiddum launaskatti frá og með gjald-daga, ef hann er ekki greiddur fyrir eindaga. Í 8. tl. skýringa, sem eru á bakhlið launaskattsseðils, sem sendur er gjaldendum, er vikið frá þessari reglu, gjaldendum til hagsbóta, en þar segir: „Þær greiðslur gjaldenda, sem póstagðar hafa verið fyrir eða á eindaga og berast eftir hann, teljast hafa borist innheimtumanni á eindaga.“ Enginn áskilnaður er þar gerður um, að greiðslu skuli senda í ábyrgðarpósti, né heldur, að ekki megi greiða skattinn með D-gíró-seðli, eins og stefndi heldur fram. Sannað er, að áfrýjandi greiddi

á lagðan launaskatt með D-gíróseðli í Samvinnubanka Íslands hf. á eindaga og enginn dráttur varð af bankans hálfu á sendingu greiðslunnar til stefnda. Verður þessi greiðslumáti að teljast jafngilda póstlagningu í merkingu 8. tl. fyrrgreindra skýringa. Samkvæmt þessu ber stefnda að endurgreiða áfrýjanda dráttarvexti þá, sem hann greiddi með fyrirvara 6. október 1988, ásamt vöxtum, eins og í dómsorði segir.

Rétt þykir, að stefndi greiði áfrýjanda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, samtals 60.000,00 krónur.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Tollstjóraembættið í Reykjavík, greiði áfrýjanda, Skúla J. Pálmasyni, 8.928,00 krónur með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga, nr. 25/1987, frá 6. október 1988 til greiðsludags.

Stefndi greiði áfrýjanda 60.000,00 krónur í málskostnað.

Dómi þessum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 27. febrúar 1989.

Mál þetta, sem dómtekið var 15. febrúar sl., er höfðað fyrir bæjarþinginu með stefnu, birtri 13. október 1988, af Skúla J. Pálmasyni hrl., kt. 100338-7699, Hvassaleiti 7, Reykjavík, gegn Tollstjóraembættinu í Reykjavík, kt. 650269-7649, Tryggvagötu 19, Reykjavík.

Dómkröfur.

Dómkröfur stefnanda eru þær, að Tollstjóraembættið verði dæmt til að greiða stefnanda 8.928,00 kr. með 33,6% ársvöxtum frá 6. október 1988 til greiðsludags, þó þannig, að vextir breytist til hækkunar eða lækkunar í samræmi við ákvarðanir Seðlabanka Íslands um hæstu leyfða dráttarvexti á vaxtatímanum, auk vaxtauppfærslu á tólf mánaða tímabili, fyrst 6. október 1989. Málskostnaðar er krafist skv. gjaldskrá Lögmannafélags Íslands að við bættum söluskatti.

Af hálfu stefnda er krafist sýknu af kröfum stefnanda í málinu og málskostnaðar skv. gjaldskrá LMFÍ.

Málavextir og málsástæður.

Málavexti kveður stefnandi vera þá, að árið 1987 hafi sér verið gert að

greiða 83.059,00 kr. í launaskatt vegna tekna ársins á undan. Gjaldldagi skattsins hafi verið þá sem ávallt 15. ágúst, en eindagi hans 15. september umrætt ár.

Á bakhlíð launaskattsseðils, undir 8. tölulið, séu leiðbeiningar til gjaldenda um það, hvernig greiða megi skattinn. Þar segi: „Þær greiðslur gjaldenda, sem póstagðar hafa verið fyrir eða á eindaga og berast eftir hann, teljast hafa borist innheimtumanni á eindaga.“

Stefnandi hafi undanfarin ár sent greiðslu skattsins í almennum pósti og oft lent í vandræðum af þeim sökum, sem hafi falist í því, að dráttarvextir voru lagðir á á lagðan skatt. Þetta hafi þó alltaf verið leiðrétt eftir nokkurn eftirgang.

Síðastliðið haust hafi stefnandi ætlað að losna við öll eftirmál og leiðindi og greitt skattinn á eindaga með gíróseðli í stað þess að senda ávísun í almennum pósti. Gíróseðilinn hafi stefnandi póstagt samdægurs til Tollstjóraembættisins. Leið nú og beið, og hafi stefnandi talið málum sínum vel borgið.

Undir lok janúarmánaðar 1988 hafi stefnandi fengið tilkynningu frá Tollstjóraembættinu, dags. 19. janúar, og þar tilkynnt um launaskattsskuld, að fjárhæð 6.634,00 kr., og hótáð lögtaki og öðru harðræði, ef ekki yrðu gerð skil þegar í stað.

Af þessu tilefni hafi stefnandi ritað Birni Hermannssyni tollstjóra bréf og beðið hann að létta af sér hinni árlegu áþján og áreitni, sem hann yrði að sæta af hálfu starfsmanna hans vegna launaskattsmála sínna.

Nokkur bréf hafi síðan gengið á milli málsaðila, án þess að nokkur niðurstaða fengist. Í bréfi, dags. 15. febrúar 1988, hafi stefnandi tjáð fulltrúa hjá Tollstjóraembættinu, að hann myndi ekki greiða skuldina nema að undangengnum úrskurði fógataréttar.

Ekkert hafi síðan gerst í málinu, fyrr en launaskattsseðill ársins 1988 hafi borist stefnanda. Þar komi fram, að Tollstjóraembættið sé ennþá við sama heygarðshornið. Nú hafi stefnanda verið gert að greiða 7.990,00 kr. í dráttarvexti auk á lagðs launaskatts.

Hinn 12. september 1988 hafi stefnandi sent Tollstjóraembættinu, í almennum pósti, á lagða fjárhæð, 89.614,00 kr., en lýst yfir því, að hann myndi ekki greiða frekar nema að undangengnum úrskurði fógataréttar, eins og hann hafi áður gert grein fyrir.

Hinn 21. september 1988, hafi stefnanda borist tilkynning um ábyrgðarbréf. Þar sem hann átti sér einskis ills von, hafi hann ekki sótt ábyrgðarbréfið fyrr en 26. september s.á.

Í bréfinu hafi stefnanda verið gert að koma til þar tilgreinds fulltrúa borgarfógeta 23. september vegna vangoldins launaskatts og lögtaki hótáð, hafi full skil ekki verið gerð. Stefnandi hafi þegar haft samband við fulltrúa

þennan, sem hafi ekkert haft við stefnanda að tala, lögtak hefði þegar verið gert. Hafi fulltrúa þessum þó verið fullkunnugt um skipti stefnanda við Tollstjóraembættið og eins, að stefnandi gerði athugasemdir við kröfu þess á hendur sér. Þá fyrst hafi stefnanda orðið ljóst, hver stórmenni hann ætti skipti við, og séð sér þann kost vænstan að greiða um krafða fjárhæð með fyrirvara um endurkröfu í sérstöku dómsmáli.

Málsástæður stefnanda séu þær, að hann hafi greitt launaskatt ársins 1987 á réttum tíma, svo að stefnda hafi verið allsendis óheimilt að krefjast greiðslu dráttarvaxta.

Úrlausn máls þessa velti á því, hvort talið verði, að greiðsla inn á giróreikning í banka og sending giróseðils í almennum pósti til hlutaðeigandi innheimtustofnunar jafngildi sendingu ávísunar með sama hætti.

Í 8. tl. á bakhlið launaskattsseðils segi, að greiðslur, sem póstagðar hafi verið á eindaga og berist eftir hann, teljist hafa borist á eindaga. Ekki sé þess krafist, að greiðslan sé send í ábyrgðarbréfi.

Ávísun, sem send sé í pósti, verði vart lögð inn á reikning innheimtumanns fyrr en nokkrum dögum eftir eindaga. Þrátt fyrir þetta sé ávísun talin fullgild greiðsla, en greiðsla með giróseðli ekki, að því er virðist. Furðulegt meg þetta heita, sé haft í huga, að greiðsla með ávísun verði því aðeins virk, að innstæða sé fyrir henni við innlausn hennar, en þegar greitt sé inn á giróreikning í banka, hafi greiðsla þar með farið fram.

Stefndi kveður málavexti vera með þeim hætti, sem fram komi í stefnu og öðrum fram lögðum skjölum, að 24. júlí 1987 hafi stefnanda verið sendur launaskattsseðill 1987 vegna launa 1986, og samkvæmt seðlinum skyldi stefnandi greiða tollstjóranum í Reykjavík 83.124,00 kr.

Málsástæður stefnda eru þær, að í 2. tl. neðst á umræddum launaskattsseðli sé tekið fram, að gjalddagi launaskatts sé 15. dagur næsta mánaðar eftir dagsetningu tilkynningar og eindagi mánuði síðar. Gjalddagi greiðslu hafi því verið 15. ágúst 1987 og eindagi mánuði síðar. Í 4. tl. athugasemda á launaskattsseðli sé bent á, að á bakhlið seðilsins séu skýringar og skrár yfir innheimtumenn ríkissjóðs, sem taki á móti launaskattsgreiðslum. Upp-talning þeirra, sem þar séu nefndir réttir móttakendur greiðslna, verði að teljast tæmandi. Bankastofnanir séu þar ekki tilgreindar og séu því ljóslega ekki innheimtuaðilar fyrir ríkissjóð. Á bakhlið launaskattsseðilsins séu skýringar. Í 8. tl. þeirra segi orðrétt: „Þær greiðslur gjaldenda, sem póstagðar hafa verið fyrir eða á eindaga og berast eftir hann, teljast hafa borist innheimtumanni á eindaga.“

Greiðsla sé því aðeins bókfærð sem komin á eindaga:

1. að komið sé með hana til innheimtumanns ríkissjóðs,
2. hún sé póstlögð í ábyrgð innan lögsagnarumdæmis á eða fyrir eindaga,

3. hún sé lögð inn á hlaupareikning eða gíróreikning innheimtumanns ríkissjóðs.

Það sé því alveg vafalaust, að greiðsla með D- og U-gíró teljist ekki rétt greiðsla, nema því aðeins að gíróávisun, út gefin af banka þeim, sem greitt er í, sé póstlögð í ábyrgð innan lögsagnarumdæmis á eða fyrir eindaga, svo að sannanlegt megi teljast, að póstlagt hafi verið á tilskildu tímamarki eða komið sé með hana til innheimtumanns ríkissjóðs.

Ekki geti því talist, að greiðsla inn á gíróreikning í banka (þ.e.a.s. ekki reikning hlutaðeigandi innheimtumanns) og sending gíróseðils í almennum pósti til viðkomandi innheimtustofnunar jafngildi sendingu ávisunar í ábyrgðarpósti á eða fyrir eindaga. Krafa embættisins um dráttarvexti af skuldinni sé því réttmæt, þar sem greiðsla hafi ekki verið innt af hendi með réttum hætti.

Niðurstaða.

Óumdeilt er, að stefnandi greiddi á lagðan launaskatt ársins 1987 með D-gíróseðli í Samvinnubanka Íslands á eindaga skuldarinnar 15. september 1987, og er upplýst í málinu og óumdeilt, að Samvinnubankinn greiddi stefnda þessa fjárhæð með ávisun, er barst stefnda 17. september 1987.

Samkvæmt 3. gr. laga nr. 14/1965, sbr. 5. gr. laga nr. 5/1982, um launaskatt, ber launagreiðanda ótilkvöddum að greiða innheimtumanni ríkissjóðs launaskatt, í Reykjavík tollstjóra. Á launaskattsseðli þeim, er sendur var stefnda, eru þeir innheimtumenn ríkissjóðs tilgreindir, sem veita viðtöku launaskattsgreiðslum. Bankar eru ekki þar á meðal.

Telja verður það meginreglu, að peningakrafa sé greidd, þegar viðtakandi hennar fær greiðsluna í hendur.

Í 8. tl. skýringa á bakhlið launaskattsseðilsins heimilar stefndi undantekningu frá þessari reglu, en þar segir, að þær greiðslur gjaldenda, sem póstlagðar hafi verið fyrir eða á eindaga og berist eftir hann, teljist hafa borist innheimtumanni á gjalddaga.

Þar sem stefnandi greiddi umræddan launaskatt í banka, sem telst ekki innheimtumaður ríkissjóðs, og ósannað er, að ávisun bankans til stefnda hafi verið póstlögð á eindaga, ber með hliðsjón af framansögðu að fallast á það með stefnda, að stefnandi hafi greitt skuld sína við stefnda eftir eindaga. Ber því að sýkna stefnda af kröfu stefnanda um endurgreiðslu dráttarvaxta og dæma stefnanda til greiðslu málskostnaðar, sem telst hæfilega ákveðinn 29.000,00 kr.

Kristjana Jónsdóttir borgardómari kvað upp dóm þennan.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Tollstjóraembættið í Reykjavík, skal vera sýkn af kröfum stefnanda, Skúla J. Pálmasonar.

Stefnandi, Skúli J. Pálmason, greiði stefnda, Tollstjóraembættinu í Reykjavík, 29.000,00 kr. í málskostnað.

Dómi þessum ber að fullnægja innan 15 daga frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.
